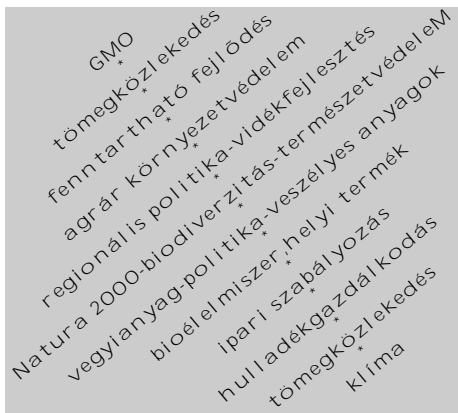

KÖRNYEZETPOLITIKAI HÍREK AZ EURÓPAI UNIÓBÓL

GÉNMODOSÍTÁS- MENTESEK MARADHATNAK A BIOÉLELMISZEREK

Fellelégezhetnek az európai biogazdák: az Európai Parlament úgy döntött, hogy továbbra sem lehetnek génmódosított szervezetek a bioélelmiszerekben.

Az Európai Parlament 2007. március 29-én szavazott az ökológiai (bio) gazdálkodásról és a bioélelmiszerek címkézéséről szóló rendelet tervezetről. Az Európai Bizottság által beterjesztett tervezet lehetővé tette volna a biogazdálkodással termelt élelmiszerekben 0,9%-os génszennyeződést. A szavazás előtti napokban számos környezetvédő szervezet, köztük a Magyar Természetvédők Szövetsége és a Föld Barátai felszólították az európai parlamenti képviselőket, hogy védjék meg a biogazdálkodást a génmódosított növényektől. A plenáris szavazáson végül a képviselők 324 szavazattal 282 ellenében, 50 tartózkodással elfogadtak egy olyan módosító javaslatot, amely szerint a bioélelmiszerekben a véletlenszerű szennyeződésre vonatkozó határérték csupán 0,1% legyen.

Mivel a génmódosított szervezetek kimutathatósága 0,1% körül van, az Európai Parlament által elfogadott javaslat szerint lényegében továbbra is tilos a génmódosított összetevők jelenléte a bioélelmiszerekben.

Az európai biogazdák fellelégezhetnek: egyelőre nem fenyegeti piacukat a génszennyezés. Az emberek azért vásárolják a minősített bioélelmiszereket, mert bizonyosak benne, hogy azok garantáltan nem tartalmaznak semennyi génmódosított összetevőt. A mostani döntéssel továbbra sem engedik be a bioélelmiszerek termelésébe a génmódosított növényeket.

(folytatás a 2. oldalon)

A TARTALOMBÓL

MILYEN ZÖLD TÉMÁKAT TÁRGYALT AZ
EURÓPAI PARLAMENT?

ENVI napló 2007. január-március
3.o

BIOÜZEMANYAG: LE A TORKUNKON?
4.o

"VILLANYLEŐ"
TÖBB MILLIÓAN KAPCSOLTÁK LE A VILLANYT
6.o

KLÍMAPOLITIKAI SZÁMHÁBORÚ
7.o

AZ EURÓPAI KÖRNYEZETVÉDELMI IRODA
ZÖLD TESZTJE AZ EU NÉMET ELNÖKSÉGÉNEK
9.o

AZ ÚJ MAGYARORSZÁG VIDÉKFEJLESZTÉSI
STRATÉGIA TERV ÉS PROGRAM FŐ CÉLKITŰZÉ-
SEI, INTÉZKEDÉSEI ÉS PÉNZÜGYI LEHETŐSÉGEI
11.o

REACH - MEGSZÜLETETT A
KOMPROMISSZUM!
15.o

TIZENHARMADIKÁ SZERENCSETLEN
NAP A HULLADÉKÉGETŐ LOBBINAK
15.o

(folytatás az 1. oldalról)

HÁTTÉR

Az európai lakosság tíz éve folyamatosan ellenzi a génmódosított élelmiszereket, miként azt a legutóbbi, 2006. júniusában közzétett európai közvélemény-kutatás (Eurobarometer) is megerősíti.

Az európai mezőgazdaságban egyedül a biogazdálkodás növekszik. Ez a szektor minőségi munkahelyeket és megélhetést biztosít a vidék számára, de tönkretelheti az, hogy a biotechnológiai ipar nem képes ellenőrzése alatt tartani a génmódosított növényeket.

MARAD A MAGYAR TILALOM!

Történelmi jelentőségű döntés született február 20-án Brüsszelben, ahol a környezetvédelmi miniszterek tanácsülésén a tagállamok nem fogadták el a MON810 génmódosított kukorica termesztésére hozott magyar tilalom feloldását szorgalmazó Európai Bizottsági javaslatot. A tilalmat tavaly januárban az FVM hozta. A döntés következtében a magyar tilalom továbbra is érvényben marad.

A Magyar Természetvédők Szövetsége és a Greenpeace üdvözli a Környezetvédelmi Minisztérium komoly erőfeszítéseit, amellyel az utolsó napokban is nyomást gyakorolt más tagországok minisztereire. Csupán né-

szági tilalom fennmaradásáért. Petíciót adott át az EU soros elnökségét adó Németország budapesti Nagykövetségének, felszólítva az Európai Bizottságot, hogy ne kényszerítse Magyarországra a génmanipulált növényeket, élelmiszereket. Egyben arra kérték Németországot, hogy mint az EU soros elnöke, teljes tekintéllyel támogassa a Mon810-es génmódosított kukoricafajtákra vonatkozó magyar tilalom további fenntartását. A demonstráción egy 5 méter magas felfújható kukoricával hívták fel a figyelmet az ügy fontosságára.

VISSZAKOZZ!

Közben február 22-én az Európai Unió illetékes bizottsága jóváhagyta azt a javaslatot, amely szerint hivatalosan is visszavonják öt génmódosított élelmiszer és növény engedélyét. Farkas István, a Magyar Természetvédők Szövetségének ügyvezető elnöke szerint a génmódosított élelmiszereknek és növényeknek nincsen piaca, és a biotechnológiai cégek sorra visszavonják őket a piacról

A most visszavont öt génmódosított növény közül három központi eleme volt a Kereskedelmi Világszervezetnél (WTO) az Egyesült Államok és az Európai Unió között folyt vitarendezési folyamatnak (génháború), amely 2006 végén ért véget. A WTO döntése szerint, az EU tagállamoknak joguk volt a génmódosított növények betiltására, bár az európai tilalmak nem feleltek meg a WTO szabályainak.

VESZPRÉM A 66. GMO-MENTES TELEPÜLÉS!

Február 22-én Veszprém megyei jogú város közgyűlése támogatta a Csalán Környezet- és Természetvédő Egyesület és a Magyar Természetvédők Szövetségének azon kezdeményezését, miszerint Veszprém csatlakozzon a génmódosítás-mentes övezetekhez.

A kezdeményező szervezetek üdvözik a városatyák döntését, hogy

Veszprém megyei jogú város önkormányzata

- génmódosítás-mentes politikát követ az általa nyújtott szolgáltatások kialakításában (pl. iskolai étkeztetés),
- segíti a génmódosított növényeket nem használó mezőgazdasági gyakorlat elterjedését
- figyelemmel kíséri a génmódosított növények hatósági engedélyeztetését,
- rendeletileg korlátozza a génmódosított növények termesztését a helyi védettséget élvező területek körzetében.

hány kivétellel a legtöbb tagország támogatta a magyar moratórium fennmaradását. Románia tartózkodott a szavazáson.

Az európai fogyasztók túlnyomó többsége elutasítja a génmódosított élelmiszereket, ezért csak akkor van esélyünk eladni a magyar mezőgazdasági termékeket az érzékeny európai piacon, ha nem termesztünk génmódosított kukoricát - így a zöldek sajtóközleménye.

A szavazás előtt, 2007. február 12-én a Magyar Természetvédők Szövetsége békés demonstrációt tartott a budapesti Német Nagykövetség épülete előtt a magyaror-

Forrás: MTVSz sajtóközlemények

MILYEN ZÖLD TÉMÁKAT TÁRGYALT AZ EURÓPAI PARLAMENT? ENVI napló 2007. január-március

HULLADÉK KERETIRÁNYELV

A REACH vitáinak befejeződésével egy időben élesedtek ki a viták az új uniós hulladék politika körül. Bár ebben a parlamenti ciklusban már több előremutató hulladék szabályozást fogadtak el, mint például a hulladék exportot megakadályozni kívánó hulladékok szállításáról szóló irányelvet, vagy a kötelező újrahasznosítási normákat előíró csomagolási hulladék irányelvet; az általános hulladék keretirányelv még 1975-ből való. A Hulladék Keretirányelv felülvizsgálatának a néppárti Jackson, míg a hulladék Tematikus Stratégiának a Függetleneket erősítő Bloklad a jelentéstevője.

Az Európai Parlament februári plenáris ülésén, első olvasatban elfogadott jelentés megerősíti az öt pontos hulladék hierarchiát, mely szerint elsőbbséget élvez a hulladék újrahasználat és újrahasznosítás a hulladék égetéssel és a lerakással szemben. Az ipari oldal el szeretne volna érni, hogy az energetikai célú égetés egyenrangú legyen a hulladékok anyagában történő hasznosításával. Az első olvasat azonban azon zöld nézetet erősítette, hogy a két hasznosítási módot a klímaváltozásra gyakorolt hatásuk szempontjából semmiképpen nem lehet egyenrangúnak tekinteni, továbbá hogy félt, hogy új égetők megépülése után nem lenne igény újrahasznosításra és főleg nem megelőzésre.

A jelentés szerint 2012 után nem növekedhet a tagállamokban keletkezett hulladék mennyisége. Emellett több környezetvédelmi alapelvet is sikerült érvényre juttatni a Parlamenti szavazás során. A közelség elvének megfelelően a hulladékokat a legközelebb fekvő létesítmények egyikében kell kezelni. A szennyező fizet elv szerint a hulladékkezelés költségeit mindig annak kell állnia, akitől származik a hulladék. A jogszabályról még az Európai Tanács illetve még egy olvasatban az Európai Parlament is véleményt mond.

STRATÉGIA A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK FENNTARTHATÓ HASZNÁLATÁRÓL

A Hatodik Környezetvédelmi Cselekvési Program (6.EAP) által életre hívott és az Európai Bizottság által előterjesztett hét tematikus stratégia közül talán a természeti erőforrások fenntartható használatával foglalkozó sikerült a leggyengébbre.

Tény, hogy számos környezeti probléma gyökere a helytelen gazdálkodás egyes természeti erőforrásokkal. Modern gazdaságunk többféle természeti erőforrásra épül: nyersanyagokra, mint az ásványok; környezeti elemekre, mint a levegő, a víz, a talaj; megújuló erőforrások-

ra, mint a szél, a geotermikus energia, és napenergia. A termelés alapjául is a természeti erőforrások szolgálnak, de a kibocsátások, szennyezések is oda, a talajba, a levegőbe és a vizekbe kerülnek. Az emberiség az elmúlt ötven év alatt gyorsabban és nagyobb területen változtatta meg a természetes ökoszisztémákat, mint eddig bármikor, és ennek oka a természeti erőforrások egyre fokozottabb használata.

Az új stratégia kitűzött célja az, hogy elérjünk egy olyan fenntartható növekedést, mely nem jár együtt a természeti erőforrások fokozott kizsákmányolásával - ám mivel a Bizottság által előterjesztett nem törvényerejű anyagban semmilyen konkrét cél, határidő nem szerepel, nem várható lényegi előrelépés a stratégia elfogadásától. Mivel a stratégia felülvizsgálata öt év múlva lesz, a jelenlegi dokumentum a gyakorlatban öt évvel eltolja a stratégiát.

Az Európai Parlament szinte összes pártja egyetértett a stratégia erőtlenségében, ezért az ENVI által februárban elfogadott riport számos konkrét feladatra tett javaslatot. Hegyi Gyula, az Európai Szocialista Párt árnyék jelentéstevőjének 24 módosító indítványát fogadta el a Környezetvédelmi Bizottság. Nagy többséget kapott például az a javaslat, mely arra kéri az Európai Bizottságot, hogy csak azon (nem EU tag) országok kaphassanak uniós támogatást, akik tiszteletben tartják az EU új természeti erőforrás stratégiáját. Nagy vitát váltott ki az ökoadó kérdés, hiszen nyersanyag takarékoságot elérni legegyszerűbben gazdasági eszközökkel, mint energia- és nyersanyag-adókkal lehet. Az ENVI által elfogadott riport végül javaslatokat tett az ökoadó uniós szintű bevezetésére. A stratégiáról a Parlament plenáris ülése várhatóan április végén szavaz.

ÁRVIZEK MÁSODIK OLVASATBAN

A környezetvédelmi bizottság elfogadta az árvizekről szóló irányelv második olvasatához beadott módosító indítványokat is. Az uniós szabályozás szükségességét csak közös vízgyűjtő területtel nem igazán rendelkező országok, mint például Nagy-Britannia vitatta. A jelenlegi előterjesztésben szerepel a magyar ENVI-tag képviselők több javaslata. Hegyi Gyula javaslata alapján az árvízvédelmi tervekben szerepelnie kell a környezeti kockázatot jelentő bányáknak, ipari üzemeknek, Olajos Péter és Hegyi Gyula közös javaslata szerint pedig a nemzetközi vízgyűjtőterületen osztozó tagállamoknak közösen kell tervezniük árvízi kockázatkezelési stratégiájukat.

(folytatás a 4. oldalon)

(folytatás a 3. oldalról)

KLÍMAPOLITIKA

Az új európai klíma és energia politika részeként; az EP is elfogadott egy jelentést a klímaváltozásról. A képviselők leszögezték, hogy a klímaváltozást elkerülni már nem igen lehet, ezért azt kell eldönteni, hogy miképp kell a mértékét csökkenteni, hatásait mérsékelni. A jelentés megerősíti, hogy 2020-ig 30%-kal kell csökkenteni az EU szén-dioxid kibocsátását. A dokumentumba bekerült Hegyi Gyula öt módosító indítványa, melyek többek között a közúti közlekedés szerepét hangsúlyozzák az üvegházgáz kibocsátásban, kiemelve, hogy ez az a szektor, ahol az utóbbi években a legnagyobb mértékben nőtt a kibocsátás. A magyar képviselő szerint a tömegközlekedés támogatása mellett a korszerűtlen, pazarló kelet-közép európai távfűtési rendszerek felújítására van mindenekelőtt szükség.

EGYÉB

Februárban tartották az első vitanapot az ENVI-ben az új biodiverzitás politikáról, márciusban pedig meg is szavazta a környezetvédelmi bizottság az európai természeti sokféleség csökkenésének megállításáról szóló jelentést, Hegyi Gyula (MSZP) társjelentéstevő több módosító indít-

ványával együtt. Az uniós cél, hogy megállítjuk Európában 2010-ig a biodiverzitás csökkenését, teljesíthetetlennek tűnik. A várhatóan még idén tavasszal elfogadásra kerülő parlamenti jelentés azonban szorgalmazza, hogy hozzanak azonnali uniós szintű jogszabályokat a cél elősegítése érdekében, továbbá hogy teremtsék meg a Natura 2000 programok finanszírozásának lehetőségeit. A Natura 2000 programokat a biodiverzitás védelme érdekében dolgoztak ki, Magyarország területének az ötöde tartozik ebbe a rendszerbe. A bizottság elfogadta azokat a módosító javaslatokat is, miszerint uniós programok sehol sem eredményezhetik a biodiverzitás csökkenését. Ezen túlmenően a mezőgazdasági támogatásoknál is figyelembe kell venni a biodiverzitás védelmét.

Most kezdte el tárgyalni az Európai Parlament és ezen belül először a környezetvédelmi bizottság a növényvédőszer új szabályozásait, továbbá az élelmiszer adalékok engedélyezéséről szóló törvénytervezeteket is. Mindkét jogszabálycsomag vitái tavaszra várhatóak, míg a bizottsági és a plenáris szavazások várhatóan át fogják csúszni az őszi ülészekokra.

Simon Gergely

BIOÜZEMANYAG: LE A TORKUNKON?

Az alábbi, <http://www.regenwald.org> webcímen található levelet több mint 7000 ember küldte el az EU tagállamok vezetőinek. A levelet a Föld Barátai Európa - benne a Magyar Természetvédők Szövetsége - is aláírta és egyetértését fejezte ki. A kötelező célszámot végül a kormányfők elfogadták.

Tisztelt Államfő!/Tisztelt Miniszter Úr/Asszony!

A március 8-9-én tartandó EU-csúcson Önt majd felkérjük arra, hogy támogassa a 2010-ig teljesítendő, 10%-ban meghatározott és kötelező érvényű bioüzemanyag előállítás célkitűzésekre vonatkozó előterjesztést. Én azonban felszólítom Önt, hogy ne támogassa az előterjesztést, és minden lehetséges esetben éljen vétőjogával annak érdekében, hogy megakadályozza az előterjesztés kötelező érvényűvé válását az EU-n belül.

Az alábbiakban összefoglalom, hogy miért nem szabad a bioüzemanyag előállítására vonatkozó kötelező érvényű célkitűzéseket támogatni.

Mert hatalmas az ellenállás a déli félteke civil társadalma részéről

Több mint 200 északi és déli szervezet írta alá azt a nyílt levelet (elolvasható a <http://tinyurl.com/2vgtke> webcímen) amely felszólítja az EU-t, hogy mondjon le bioüze-

anyag előállítás célkitűzéseiről, mivel ezek nemcsak az éghajlatra és az esőerdőkre jelentenek komoly veszélyt, hanem az élelmiszerbiztonságra, az emberi jogokra, a földtulajdonviszonyaira és a biológiai sokféleségre (biodiverzitás) is. Mexikó szegényei a közelmúltban tapasztalhatták meg az alapélelmiszerek árának drámai emelkedését, mely zavargásokat váltott ki. Mindez az USA etanol-termelésének tudható be, ami az elmúlt húsz év legkisebb gabonatartalékaihoz vezetett világszerte. A növekvő élelmiszerárak és az élelmiszernövények termeléséről az energianövények termelésére való áttérés aláássa az EU elkötelezettségét az ENSZ Millenniumi Célkitűzései mellett. Kérem, olvassa el a déli nemzetek milliói nevében íródott nyílt levelet.

Mert nem bizonyított, hogy a bioüzemanyagok használata mérsékelné az éghajlatváltozást

Szakértői körökben vita tárgyát képezi a megtermelt energia és a kibocsátott szén-dioxid egyensúlya. A leg-

több e témában készült tanulmány hiányos, mivel nem fedti le a termelés teljes életciklusát és túlzottan derúlato a becsült előnyök tekintetében. Azonban növekvő számú, a bioüzemanyagok egész életciklusára kiterjedő jelentés szerint a szén-dioxid kibocsátás csak minimális mértékben csökken, vagy éppenséggel növekszik. A kutaknál egy bioüzemanyagból és hagyományos fosszilis tüzelőanyagból álló keveréket árulnak, ami tovább csökkenti a kibocsátás minimalizálására irányuló erőfeszítéseket. Vegyünk például egy olyan keveréket, melynek 5,75%-ban tartalmaz bioüzemanyagot. Míg a tiszta bioüzemanyag felhasználás révén 17%-kal csökkenthető a szén-dioxid kibocsátás, addig az előbb említett keverék használatával a kibocsátás mindössze 1%-kal csökken. Az Európai Bizottság számára egy 2002-ben készített tanulmány szerint az összes, mintegy 5,6 millió hektár művelés alól kivont terület legmaga-

sabb terméshozamú energianövényekkel való bevetése az EU széndioxid- kibocsátását 0,3%-ot meg nem haladó módon csökkentené, azonban a biológiai sokféleségre pusztító hatással lenne.

Mert az energianövények trópusi területekről való importja veszélyezteti Földünk éghajlatát

Mivel az EU nem rendelkezik elegendő kapacitással a 10%-os cél eléréséhez szükséges megfelelő mennyiségű energianövény termesztéséhez, a trópusi országokból való behozatalra épít, ahol ezen növények termesztése köztudottan károsítja az esőerdőket, tőzeglápos területeket és más egyéb ökoszisztémákat. Az EU-csúcs előtt lévő előterjesztés semmit nem tesz az üvegházgáz kibocsátás csökkentése érdekében, ehelyett a globális felmelegedés felgyorsulásának a veszélyét hordozza magában amiatt, hogy a bolygónk éghajlatának szabályozásában alapvető fontosságú trópusi esőerdők kiirtását felgyorsítja.

Indonézia bioüzemanyaggal kapcsolatos tervei, melyek

az európai politikával közvetlen kapcsolatba hozhatók, bővítés előtt állnak, ami a pálmaolaj termelés 43-szoros növekedését (az erről szóló jelentés a <http://tinyurl.com/33lb7r> címen elérhető) és 20 millió hektár esőerdő pusztulását vonja maga után. Ha Ön lehetővé teszi az expanziót, akkor az ország még meglévő esőerdeinek és tőzeglápjainak legnagyobb része pusztulásra ítéltetett, ami akár 50 milliárd tonna szén-dioxid felszabadulását is eredményezheti. Ez egy hat éven át tartó, az egész bolygóra kiterjedő fosszilis tüzelőanyag égésének felel meg, és több mint elég ahhoz, hogy jóval 2 °C fölé emelje a hőmérsékletnövekedést, aminek megakadályozására az EU hivatalosan elkötelezte magát.

A közelmúltban volt látható Channel 4 brit tévécsatornán egy hírműsor, amely a kiszáritott tőzeglápok hatalmas mennyiségű szén-dioxid kibocsátásával foglalkozott. Ez a

folyamat jelentősen hozzájárul a légkör globális szén-dioxid mennyiségének növekedéséhez és ezáltal a klímaváltozáshoz. A <http://tinyurl.com/yv3bj7> webcímen megtekinthető felvétel könnyen áttekinthető grafikonok segítségével, közérthető módon magyarázza el a problémát. Kérem, hogy tekintse meg ezt a dokumentumot, mely egyértelműen megmutatja a Földünk klímáját fenyegető trópusi bioüzemanyagok tömeggyártásában rejlő veszélyeket.

Mert a biológiai sokféleség pusztulását okozza

A bioüzemanyag termelésre vonatkozó európai tervek a kötelező érvényű művelés alól való kivonás eltörlését jelentenék. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség figyelmeztetett arra, hogy ez a lépés nagymértékű biodiverzitás-csökkenéssel jár majd Európában. Sok madár- és rovarfaj túlélését egyedül ezek a művelés alól kivont területek biztosítják. A megporzók közül számos fajnak már most meredeken csökken az egyed-száma, és az intenzív mezőgazdasági művelés további növekedésének Európán belül katasztrofális hatása lehet ezen fajokra, melyektől a mezőgazdaság is nagymértékben függ. A világszerte mutatkozó biológiai sokféleség csökkenésének legfontosabb tényezői között szerepel az élőhelyek elvesztése és az intenzív mezőgazdasági művelés, és Európa bioüzemanyaggal kapcsolatos tervei valószínűleg drasztikus mértékben csökkentik a biodiverzitást nemcsak Európában, de a déli féltekén is. Ezen tervek miatt az EU azon törekvése, hogy 2010- el bezárólag megállítja a biodiverzitás csökkenést, kudarcra van ítélve.

(folytatás a 6. oldalon)

(folytatás az 5. oldalról)

Mert a második generációs bioüzemanyagok túl későn érkeznek és a fogyasztók nem fogadják el azokat

A második generációs bioüzemanyagok ligno-cellulóz technológián alapulnak. Ez a technológia még mindig csak a kísérleti szakaszban van és jelenleg nem kínálnak egy olyan járható kereskedelmi utat, amely révén az EU 2020-ra kitűzött bioüzemanyag előállításra vonatkozó célja megvalósítható lenne. Ezek az üzemanyagok valószínűleg génebeszeti technikákon alapulnak majd, mind a kiinduló növény mind a feldolgozás tekintetében. A biotechnológiai ipar azt reméli, hogy a fogyasztók elfogadják a génebeszettel előállított élelmiszereket és takarmánynövényeket ha és amikor hozzászoknak a bioüzemanyagokhoz. Valószínűtlen azonban, hogy az európai fogyasztó elfogadná mindazokat a veszélyeket, melyek a GM technológiákkal összefüggésbe hozhatók, és a potenciális veszélyét annak, hogy az európai élelmiszer-célt szolgáló gabona és a biodiverzitás is szennyeződni fog.

Mert a bioüzemanyagokat nem lenne szabad az autók csökkentett kibocsátási határértéke kiváltójának tekinteni

Az uniós biztosok által januárban kiadott EU energia stratégia felhívást intézett az autógyárakhoz, hogy innovatív módon növeljék az üzemanyag hatékonyságot. Ez jó politikának bizonyult - a szigorú kibocsátási határértékek jelentik az egyik kulcsfontosságú lépést a közlekedés emissziójának megoldásában. Megdöbbentő volt hallani, hogy az autóipar az EU-nál lobbizik egy magasabb bioüzemanyag előállítási cél elérése érdekében, azért, hogy elkerülje a szigorú, ugyanakkor reális elvárásokat az üzemanyag hatékonyság terén, mely a szén-dioxid kibocsátást jelentősen csökkentené. Minden egyes további gramm szén-dioxid, melyet az európai autók kilométeren-

ként kibocsáthatnak, azt eredményezi, hogy az ez idáig érintetlen esőerdőket, tőzeglápokat és őshonos termőterületeket több százezer hektárnyi energianövény monokultúrák és füves területek fogják felváltani, további hatalmas mennyiségű szén-dioxid emissziót okozva ezzel.

Mert erőteljes kereslet csökkentő intézkedések bevezetése szükséges az EU közlekedési ágazatában

Európának szigorú intézkedésekre van szüksége, melyek valóban az üvegházgázok csökkentését szolgálják: olyan célokra melyek valóban növelik az energiahatékonyságot többek között a közlekedési ágazatban, és az átfogó energiafelhasználás terén, illetve olyan politikára mely a tiszta, decentralizált és megújuló energia felhasználást segíti elő, mint amilyen a szél vagy napenergia.

Mert az Ön támogatása nagyon fontos az EU bioüzemanyag előállításra vonatkozó célkitűzései ellen a déli félteke és a jövőbeni éghajlati stabilitás megőrzése szempontjából.

Őszintén remélem, hogy szembeszáll mind az autóipar mind a biotechnológiai cégek lobbijával és szót emel az EU bioüzemanyagok előállítására vonatkozó célkitűzései ellen. Ez az egyetlen helyes döntés az éghajlati stabilitás, a globális környezet és a déli félteke helyi közösségeinek védelme érdekében, mely közösségeknek a megélhetése, élelmiszerbiztonsága veszélyben van a terjeszkedőben lévő bioüzemanyag monokultúrák következtében.

A bioüzemanyag előállításra vonatkozó célkitűzések megvételése az EU-csúcson nem csak a délkelet-ázsiai esőerdők és tőzeglápok, az afrikai erdők jövője szempontjából alapvető, hanem a Földünk éghajlati stabilitásának jövője szempontjából is.

Fordította: Nikl Ágnes

" V I L L A N Y L E Ó "

TÖBB MILLIÓAN KAPCSOLTÁK LE A VILLANYT

A február elsejei villany lekapcsoló akció, amelynek az volt a célja, hogy felhívja a figyelmet az éghajlatváltozásra, a beszámolók szerint néhány országban egész sikeres volt.

Mivel a nemzetközi kampányt francia zöld szervezetek hálózata (Alliance for the Planet) kezdeményezte, és a Föld Barátai francia tagszervezete koordinálásával ők végezték a legaktívabb szervezési munkát, a legeredményesebb ebben az országban volt a kampány. A fran-

cia elektromos művek szerint 3 millió háztartás kapcsolódott be a csütörtök esti 5 perces villanyleoltásba. Ez mintegy 7 millió embert jelenthet. Néhány középület is elsötétült az akció idejére, köztük az Eiffel-torony. Az áramfogyasztás az akció ideje alatt 1%-kal, vagyis 800 MW-tal (nagyjából ennyi egy atomerőmű teljesítménye) csökkent Franciaországban. Mintegy 20 ország kapcsolódott be aktívan a kampányba. Belgiumban szintén sikeres volt a kampány, elsősorban annak köszönhetően, hogy a flamand és a vallon Föld Barátai tagszervezetek is

felkarolták az ügyet. Ennek is köszönhető, hogy még Dimasz, az EU környezetvédelmi biztos is körbe küldött egy levelet az Európai Bizottság összes alkalmazotjának, hogy vegyenek részt az 5 perces akcióban. A belga elektromos művek adatai szerint este 7.55-kor, amikor az akcióban résztvevők leoltották a villanyt, 325 MW-tal, vagyis 2,7%-kal csökkent az áramfogyasztás (ez két széntüzelésű belga hőerőmű teljesítményével egyenlő).

Spanyolországban szintén nagy hírverést kapott az akció, s ennek köszönhetően 1100 MW-tal (18 millió 60

wattos izzó teljesítménye) csökkent az áramfogyasztás. Sajnos hozzánk elég későn jutott el a hír, így már nem tudtuk aktívan felvállalni az akciót, ráadásul mi az MTVSZ-ben már a Tiszta energia akcióra készültünk. Az interneten mégis nagy karriert futott be a felhívás magyar változata, és a hazai sajtó is foglalkozott azért a hírrel, és ha nem is oltották le sokmilliónyian a villanyt múlt csütörtök este, de legalább az idei IPCC-jelentés sokkal nagyobb figyelmet kapott, mint a 6 évvel ezelőtti.

Fidrich Róbert, MTVSZ

K L Í M A P O L I T I K A I S Z Á M H Á B O R Ú

EU ENERGIA ZÁSZLÓ

A Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) és a Föld Barátai hatalmas, 12 méteres EU zászló felépítésével emlékeztette az államfőket arra, hogy tovább kell csökkenteni az üvegházgáz-kibocsátásokat és az energiapiac-terápiát, illetve elő kell segíteni a megújuló energiaforrások használatát március 9-i, pénteki brüsszeli döntésükkel.

Az uniós zászló egyik csillaga Magyarországról érkezett. Ezt a MTVSZ Tiszta energiát! akciója keretében aláírta (tehát az akciót támogatta) ezer magyar állampolgáron kívül Szili Katalin Házelnök Asszony, Persányi Miklós környezetvédelmi miniszter, Katona Kálmán, az OGY Környezetvédelmi Bizottságának elnöke és más parlamenti képviselők is, illetve Olajos Péter és Hegyi Gyula európai parlamenti képviselő. Az alapelv egyértelmű: amikor az uniós kormányfők meghatározzák Európa energia-jövőjét, az éghajlatváltozás elleni küzdelmet kell kötelező vezérelniük tekinteniük és nem szabad kompromisszumokkal ezt felhívítani az energiaellátás biztonsága ürügyén.

EU CSÚCS ELŐZMÉNYEK: SZÁMHÁBORÚ

Február közepén a környezetvédelmi és a gazdasági miniszterek is tanácskoztak Brüsszelben. A tanácsi dokumentumok alapján a kormányfők az Unió üvegházgáz-kibocsátásait 2020-ra csak 20%-kal csökkentő egyoldalú célt látszottak elfogadni, az 1990-es szintekhez képest. Mindezt annak ellenére, hogy egyidejűleg elismerték: a fejlett országoknak 30%-kal kell kibocsátásaikat csökkenteniük ugyanebben az időszakban ahhoz, hogy elkerüljük a katasztrofális éghajlatváltozást. Erre mutatnak tudományos és politikai elemzések is. A Magyar Természetvédők Szövetsége a Föld Barátaival együtt többször felhívta a figyelmet e kettős mércére. Az energiahatékonyságot illetően az Európai Bizottság és az energiaügyi/gazdasági miniszterek egyaránt elismerték, hogy Európa képes energiafo-

gyasztását 20%-kal csökkenteni 2020-ra, anélkül, hogy az pénzbe kerülne. Várható volt, hogy az államfők ezt szintén elismerik ülésükön, de az MTVSZ és a Föld Barátai hangsúlyozta, hogy a kormányok e potenciált még mindig nem alakították konkrét célszámmá, hogy valóban végre is hajtsák.

A megújuló energiákat tekintve, az elfogadásra kerülő valószínű cél szerint a primer energia 20%-át tennék ki a megújuló energiaforrások 2020-ra. Az MTVSZ és a Föld Barátai továbbra is a célszám emelését szorgalmazta -- és kötelezővé tenné a célt. Az Európai Parlament február közepén 25%-os célszámot fogadott el, amely kivitelezhetőségét a Wuppertal Intézet is megerősíti. Az MTVSZ és a Föld Barátai arra is figyelmeztetnek, hogy egy tág célszám nem lesz elegendő a befektetések és technológiai fejlődés stimulálására a különböző szektorokban, mint az áramtermelés vagy a hűtés-fűtés szektor. Ezt a problémát az Európai Bizottság is elismerte. Kötelező és szektorális célszámokra is szükség van: 35% az áramtermelésre és 25% a hűtés-fűtés szektorra.

A MAGYAR MINISZTERELNÖK GÁTOLJA AZ EU KLÍMAPOLITIKÁJÁT?

Környezetvédő szervezetek március 9-én megdöbbenéssel fogadták, hogy a magyar delegáció is azon tagállamok között van, amelyek akadályozzák a megújuló erőforrások részarányának 2020-ig 20%-ra növeléséről szóló kötelező erejű célkitűzés elfogadását.

Magyarország a legfrissebb kutatások szerint a globális klímaváltozás hatásait tekintve a legveszélyeztetettebb államok közé tartozik. Nem csak elemi érdekünk, de erkölcsi kötelességünk is, hogy minden tőlünk telhetőt megtegyünk a jövő nemzedékek védelmében - jelentették ki a négy szervezet (Energia Klub, a Greenpeace, a Magyar Természetvédők Szövetsége és a Védegylet) képviselői.

(folytatás a 8. oldalon)

(folytatás a 7. oldalról)

AZ EU VEZETŐI DÖNTÖTTEK - TÉTOVA LÉPÉSEK

Az EU vezetői végül egyoldalúan vállalták, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátását 2020-ig 20%-kal csökkentik, s ezzel párhuzamosan javasolták, hogy a fejlődő országok 30%-kal csökkentsék kibocsátásukat, hogy elkerülhessük a katasztrofális mértékű éghajlatváltozást. A Magyar Természetvédők Szövetsége megkérdőjelezte ezeket az ellentmondásos döntéseknek a stratégiai értelmét, jelezve, hogy az EU most komoly kihívás elé néz, ha meg akarja győzni a fejlett országokat a nagyobb mértékű célkitűzések vállalásáról.

Ugyanakkor elfogadták azt a kötelező erejű célt, hogy Európai energiaigényének 20%-át megújuló energiaforrásokból fedezzék. Ezt a célkitűzést annak ellenére fogadták el, hogy Magyarország határozottan lobbizott ellene. A Magyar Természetvédők Szövetsége örömmel fogadta ezt a kötelező erejű célkitűzést, de hangsúlyozza, hogy a célkitűzés lehetett volna magasabb, figyelembe véve, hogy sürgősen és radikálisan csökkenteni kell a hagyományos energiaforrásokból származó üvegházgáz kibocsátást. Az EU vezetői csak gyenge megállapodást fogadtak el az energiahatékonyságra vonatkozóan, amelyben felszólítják a tagállamokat, hogy teljesítsék az energiafelhasználás csökkentésének 2020-ra vonatkozó 20%-os lehetőségét, anélkül, hogy e kérést valódi elkötelezettséggé tennék. A Föld Barátai Európa ragaszkodik ahhoz, hogy az Energiahatékonysági Akciótervet, amelyet novemberben véglegesítenek, szigorúan végre kell hajtani.

A Föld Barátai Európa figyelmeztetett arra, hogy a kormányfők anélkül adnak szerepet az atomenergiának az európai energiapolitikában, hogy megoldásokat biztosítsanak annak meg nem oldott problémáira - miként kezelik és tárolják a radioaktív hulladékokat évezredekken keresztül, a súlyos balesetek kockázata, a nukleáris fegyverek nyersanyagainak elterjedése, miként védik meg az atomerőműveket a terrortámadásoktól. A Föld Barátai megismétli, hogy az atomenergia sokkal drágább mint a kibocsátás-csökkentés alternatív módjai. Tanulmányok mutatják, hogy minden egyes energiatakarékosságra költött euró tízszer hatékonyabb a kibocsátás-csökkentés szempontjából, mintha azt a pénzt atomenergiára költenék.

KÖRNYEZETPOLITIKAI SZEMLELETVÁLTÁS KELL

A Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) sür-

geti a magyar kormányt, hogy a tavaszi EU Csúcs döntésének megvalósítása érdekében mihamarabb készítse el a Fenntartható Fejlődés és Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiákat, amelyekben határozott lépésekre köteleződik el Magyarország a klímaváltozás okainak megelőzésére.

Emellett felszólították a kormányzatot a második Nemzeti Fejlesztési Terv átalakítására az energiahatékonyság és a megújuló energiák nagyobb támogatása érdekében.

Az Európai Unió brüsszeli csúcsértekezletén a kormányfők több döntést hoztak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése érdekében. Bár a március 9-én Brüsszelben tartott nemzetközi EU energia zászló akció szervezői, a Föld Barátai és az MTVSZ sem tartják elégségesnek a döntéseket, Magyarországnak a jelenlegi megállapodások megvalósításához is erőfeszítéseket kell tennie a környezetpolitika területén.

Magyarország az elmúlt években rövid távú gazdasági érdekeknek rendelte alá a kormányzati környezetpolitikát. Hazánk csak akkor tud valóban hozzájárulni a klímaváltozás megelőzéséhez, ha a környezetpolitikának új prioritást ad. Ezt várja el most a kormánytól a jövőért aggódó magyar közvélemény.

A Magyar Természetvédők Szövetsége és a Föld Barátai Európa már többször rámutatott, hogy a klímakatasztrófa megelőzéséhez 2020-ra legalább 30%-kal, illetve 2050-re 80%-kal kell csökkentenie az üvegházhatású gáz kibocsátást az iparosodott államokban. Az MTVSZ véleménye szerint még a tavasz folyamán meg kell alkotni a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégiát és a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát, amely keretet ad azokhoz a gazdasági és társadalmi reformokhoz, amelyekkel a fenti

¹Nuclear power: economics and climate protection potential; Rocky Mountains Institute; 2006 január; <http://www.rmi.org>

kibocsátás-csökkenés elérhető. Az energiapolitikai, gazdaságfejlesztési, közlekedési, fejlesztéspolitikai stratégiákat a fent említett stratégiák céljai alá kell rendelni.

Az MTVSZ már tavaly novemberben eljuttatta a kormányhoz koncepcionális javaslatait az Éghajlatváltozási Stratégia elemeire, ezért is várja érdeklődéssel a kormányzati stratégia tervezetének közzétételét és a társadalmi vita megkezdését.

Az Éghajlatváltozási Stratégia keretében Magyarországnak évi legalább 1%-os energiafelhasználás csökkentést és a fosszilis energiahordozók megújuló energiával való évi 1%-os helyettesítését kell maga elé célként tűznie! Ez csak az adórendszer és más gazdaságpolitikai eszközök reformjával valósítható meg. Emellett többek között szükség van a társadalom felkészítésére és szemléletformálásra is - mondta Botár Alexa, a Magyar Természetvédők Szövetsége programvezetője.

Emellett Magyarországnak újra kell gondolnia a fejlesztéspolitikai terveit is. A második Nemzeti Fejlesztési Terv

(hivatalosan Új Magyarország Fejlesztési Terv, amely a 2007-2013 közötti EU források felhasználását tartalmazza), drámaian kevés összeget tervez a megújuló energiaforrások és energiahatékonyság támogatására az egyik legkevésbé az újonnan csatlakozott államok közül. Eközben a klímaváltozást gyorsító közlekedési beruházásokra arányaiban jóval többet tervez költeni a kormány, mint a 2004-2006 közötti előző időszakban, ezt az összeget - egyelőre nem hivatalosan - az Európai Bizottság is sokallja, lenne lehetőség átcsoportosítani a forrásokat.

Fentiek értelmében módosítani kell a Nemzeti Fejlesztési Tervet az energiahatékonyság, a megújuló energiák, illetve a fenntartható termelést és fogyasztást célzó intézkedések nagyobb támogatása érdekében! Ez nem csak a magyar környezetvédők, hanem az európai döntéshozók elvárása is.

AZ EURÓPAI KÖRNYEZETVÉDELMI IRODA ZÖLD TESZTJE AZ EU NÉMET ELNÖKSÉGÉNEK

1. FENNTARTHATÓ ENERGIAPOLITIKA

- meghatározott lépések az EU Energiahatékonysági Akcióterve bevezetésének felgyorsítására, különös tekintettel a szabványokra és a piaci eszközökre

- A tavaszi ülés során megállapodás arról, hogy a megújuló energiaforrások elsődleges energiatermelésén belüli aránya 2020-ra 25%-ra növekedjen, jogilag kötelező szektor-specifikus célszámokkal: 35% az energia-előállításban, 25% a fűtés és hűtés területén

- bármilyen politikai kényszer mellőzése a bioüzemanyagok promóciójában. Szigorú környezetvédelmi kritériumrendszer keresztülvitele, teljeskörű és kötelező minősítési rendszer

- az atomenergia szerepének megvonása

2. KLÍMAVÁLTOZÁS

- A tavaszi ülésen megállapodás egy olyan feltétel nélküli célról, amely 2020-ra az üvegházhatású gázok kibocsátásának legalább 30%-os csökkentését célozza meg az 1990-es belső kibocsátásokhoz képest.

- Annak biztosítása, hogy a jogi módosítási javaslat tartalmazza a légi közlekedésből származó kibocsátásokat az EU Kibocsátás-kereskedelmi Rendszerben, tartalmazza a kötelező részvételt, szélesebb lehetséges lefedést és központi mechanizmust ambiciózus maximum értékek és

elosztás meghatározására.

- Szélesebb és mélyebb tárgyalások kulcsfontosságú fejletti és fejlődő országokkal, annak érdekében, hogy stabil fejlődést mutassunk az ENSZ Bonn-ban esedékes ülésére, az év során lebonyolítandó későbbi ülések előkészítésére

3. A HATODIK KÖRNYEZETVÉDELMI AKCIÓPROGRAM IDŐKÖZI ÁTTEKINTÉSE

- Öszinte és erős áttekintése a 6EAP első éves bevezetésének tapasztalatai után

- Az EU kulcsfontosságú szerepének megerősítése a környezetvédelmi politikák vezetésében és koordinálásában

- a világos és megvalósítható környezetvédelmi célokat tartalmazó törvények, a pénzügyi eszközök fogyasztást és termelési mintákat megváltoztató szerepének fontosságát, ennek elismerése

- A környezetvédelmi célok integrációjának megvalósítása a szektorális politikákban

4. JOBB SZABÁLYOZÁS

- Jobban működő szabályozás, erősebb környezetvédelem

- minden olyan politikai elhatározás megakadályozása, amely csökkenti a környezet védelmét, vagy az EU azon

(folytatás a 10. oldalon)

(folytatás a 9. oldalról)

képességét, hogy figyelemmel kísérje a hatóságok teljesítményét valamint a lakosságot minden szinten

- a hatástanulmányok nagyobb hangsúlyt fektessenek a környezetre és egészségre gyakorolt hatás ismertetésére, akár pozitív, akár negatív, valamint vegyék figyelembe a nem cselekvés költségeit is.

- A Bizottság teljesítményének javítása az ellenőrzések teljesítésében, és a panaszt tevő teljesebbkörű bevonásában

5. A KÖZLEKEDÉS MEGTISZTÍTÁSA

- Jogilag kötelező követelmények az üzemanyag-felhasználásban hatékony gépkocsikra: 20 g/km 2012-re és 80 g/km 2016-ra

- A Bizottság meggyőzése arról, hogy indítványozzon korai és ambiciózus javaslatokat az Euro VI-os tehergépjármű és buszkategóriák kialakítására

6. TISZTA LEVEGŐ: FINOMSZENNYEZŐK CSÖKKENTÉSE

- Végső megállapodás elérése, amely nem mossa el a Tanács álláspontját, illetve meg is erősíti azt

- minden lehetőséget megragadni, hogy tovább szigoríthassuk a javasolt határértéket a PM2.5 anyagokra vonatkozóan, a WHO ajánlásaival összhangban

- a Parlament elvárásaival megegyezően, a javasolt idő-kiterjesztés és bizonyos területekre vonatkozó határértékek alóli további mentesség megakadályozása

- PM10 és NO2 meglévő határértékek változtatás nélküli meghagyása

- elutasítása minden olyan felmentési kísérletnek, amely az IPPC-ből eredő kötelezettségekre vonatkozik

7. A HULLADÉK KERETIRÁNYELV JELENTŐS FEJLESZTÉSE

- a hulladékhierarchia megtartása, mint a hulladékpolitika kötelező szabálya

- Kötelező nemzeti hulladék megelőzési programok fenntartása, de fontos emellett a megelőzésre (stabilizálás 2012-re), valamint újrahasznosításra (70% 2020-ra) vonatkozó EU célok megtartása is, valamint egy olyan irányelv megalkotása, amely biztosítja a biológiai hulladékok újrahasznosítását.

- az újrahasználható, újrahasznosítható vagy komposztálható hulladékok eltávolítása az égetésre vagy lerakásra szánt hulladékok közül 2020-ra, valamennyi hulladékáram előkezelése, hogy 2015-re maximalizálni tudjuk az újrahasznosítható hulladékok kivonását, valamint a fennmaradó hulladékmennyiségek minimalizálásának hosszú távú koncepciójának megalkotása

- a lakossági hulladékégetők újraosztályozására felhasznált energiahatékonyság formula törlésének támogatása, de annak biztosítása, hogy további tisztázásra kerüljön a "alapvető cél" megközelítés, hogy különbséget tudjunk tenni a hulladékégetés, mint újrahasznosítás, illetve mint megsemmisítés között.

8. TALAJVÉDELEM ÉS MEZŐGAZDASÁG

- kerüljön a Talaj Tematikus Stratégia magasra a politikai programba és biztosíthassuk azt, hogy széleskörű Tanácsi támogatást élvezzen a Talaj Keretdirektíva, amely hosszú távú célok kitűzését teszi szükségessé különböző talaj-problémákra, ugyanakkor jogilag hatékony középtávú célok meghatározását és elfogadását is előirányozza EU szinten

- Meg kell akadályozni minden olyan szándékot, amely a Közös Agrárpolitikában a kereszt-teljesítési követelmények teljesítését gyengíti

- Ellenezni kell minden olyan kezdeményezést, amely a biogazdálkodás támogatása érdekében célozza, hogy az új szabályozás küszöbértéket tartalmazzon, hogy meg lehessen akadályozni a GM szennyezést a beépüléstől, ezáltal károsítva a biogazdálkodás biztató jövőjét

9. A PIAC ÖSZTÖNZÉSE AZ ÖKOLÓGIAI INNOVÁCIÓS REFORM VÉGREHAJTÁSÁRA

- a Nyitott Koordinációs kezdeményezés kidolgozása, amely valamennyi tagállam részére célt határozna meg, miszerint 10 éven belül az adóalap 10%-ának átirányítása a munkaerőről a környezetvédelem felé, kiegészítve a Bizottság által lefolytatott rendszeres ellenőrzésekkel, kezdeményezések támogatásával és rendszeres jelentéssel

- A Bizottság sürgős felhatalmazása arra, hogy speciális törvényt dolgozzon ki a Piaci Alapú Eszközökre vonatkozóan, amely előnybe helyezi a "Szennyező Fizet Elvet" és támogatja az externális költségek internalizálását.

10. HIGANY

- Egy új, kötelező eszköz támogatása a soron következő UNEP Irányítótestületi Ülésen, amely 2017-re a globális higanyfelhasználás 70%-os csökkentését eredményezi.

- EU exportkorlátozás bevezetése 2008-ra fémhiganyra, higanyösszetevőkre és higanytartalmú termékekre

- A higany kiváltása és értékesítésének megszüntetése minden otthoni- vagy szakmai felhasználásra szánt mérő és ellenőrző berendezésben, csupán néhány időkorlát fenntartásával, ahol megfelelő alternatíva még nem áll rendelkezésre.

Forrás: EEB.

Fordította: Gondár Szilvia

AZ ÚJ MAGYARORSZÁG VIDÉKFEJLESZTÉSI STRATÉGIA TERV ÉS PROGRAM FŐ CÉLKITŰZÉSEI, INTÉZKEDÉSEI ÉS PÉNZÜGYI LEHETŐSÉGEI

A fenti címmel rendezett országos konferenciát 2007. február 22-én az MTA-n az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága, az MTA Elnökségi Környezettudományi Bizottsága, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, az Országos Környezetvédelmi Tanács, a Magyarországi LEADER Központ és a Magyar Természetvédők Szövetsége. Az alábbiakban összefoglalót olvashatnak a rendezvényről.

GÖGÖS ZOLTÁN, az FVM államtitkára jelezte, hogy elindult már egy országos tájékoztatási kampány, melynek során valamennyi megyében fórumokat szervez a tárca. A gaz-

dáknak szóló rendezvényeken az érintettek megismerhetik a Program intézkedéseit, pénzügyi lehetőségeit, hiszen a tervek szerint áprilisban már kiírásra kerülnek az első pályázatok az ÚMVP keretein belül.

Nagyon fontosnak tartja, hogy hazánkban is végbemenjen egy modernizációs folyamat, így a Program I. tengelyére a teljes összeg 47%-át fogják fordítani. Ezen tengelyen belül is több olyan intézkedés található, amely a környezet állapotának javítását célozza. Összesen 60 intézkedés kerül majd kiírásra, körülbelül másfél éven belül. Mivel a Program brüsszeli elfogadása kb. fél évet vehet igénybe, addig is meg kell kezdeni olyan intézkedések meghirdetését, amelyek nem tőrnek halasztást. Ezen intézkedéseket úgy írja ki a tárca, hogy ezek kockázatát ők viselik. Jelenleg 15

intézkedés rendelet-tervezete van fenn az FVM honlapján, várják az érintettek véleményét ezekkel kapcsolatban. A megjelenő rendeletekkel el szeretnék kerülni a döntések, kifizetések elhúzódását, ezért a kiírásakor szeretnék tisztán, átláthatóan szabályozni a pályázási feltételeket. A most megjelenő intézkedések közül emelt ki néhányat. Ilyenek az állatjóléti beruházások, ahol fontos, hogy a tényleges szükségleteknek megfelelően határozzák meg. Törvényi kötelezettségünk is van ezen a téren, hiszen a jelentős környezeti terheléssel járó állattelep kibocsátását csökkenteni kell.

A következő ilyen program a mezőgazdasági területek erdősítése és a Magyarországon újként megjelenő energia ültetvények támogatása. Ezzel kapcsolatban szükség van az erdőtörvény módosítására, valamint egy kormányrendelettel a tárca el szeretné hátrítani az energiaültetvények támogatása előtt álló valamennyi akadályt. Emellett kísérleti jelleggel olyan beruházásokat is támogatni kívánnak, amelyek az állattenyésztéshez kapcsolódó energia-termelési módokat modellezik. Már áprilisban elindulhat a technológiai fejlesztés, gépbeszerzés köre is. Összességében úgy gondolja, hogy az ÚMVP jó irányba indítja el a magyar agráriumot.

HARASZTHY LÁSZLÓ előadásában rámutatott: ma már az a nézet, hogy a gazdálkodást kell hozzáigazítani a természeti adottságokhoz. A 2002-2003-ban meghirdetett ÉTT (Érzékeny Természeti Területek) program igen nagy sikert ért el, 2 év alatt ötszörösére nőtt a támogatott gazdák száma, és 20 ezer ha-ról 114 ezer ha-ra nőtt a lefedett terület. Emellett igen jelentős az agrár-környezetvédelmi program más intézkedései, például az ökológiai gazdálkodás, vizes élőhelyek támogatása.

Ezt követően a természetvédelmi területek rendszerére tért ki. Jelenleg a NP-ok területének mintegy harmada nemzeti parki tulajdonban van. Igen fontos kérdés ezen belül a nemzeti parki erdőterületek tulajdonviszonya. Szerinte a nemzeti parki területeken nemzeti parki típusú tevékenység képzelhető csak el, és más típusú tevékenység nem.

(folytatás a 12. oldalon)

A Natura 2000 területek esetében alapvető cél a területek értékeinek megőrzése, az ezt elősegítő támogatások biztosításával. A kijelölt területek kezelésénél a jelölő fajok igényeinek megfelelő tevékenységeket kell folytatni. Az elmúlt 2-3 évben hatékony együttműködés alakult ki a két tárca, a KvVM és az FVM között. A természetvédelem szempontjából alapvető kérdés, hogy a 2007-2013-as időszakban megjelenő forrásoknak milyen hatása lesz a biológiai sokféleségre.

Az előző előadásban elhangzott intézkedések szükségességét nem vonják kétségbe, az igazi kérdés számukra az, hogy ezt területileg hol kívánják megvalósítani. Az energia-ültetvényeket pl. ott kellene telepíteni, amely területek jelenleg is szántóföldi művelési ágban vannak; semmiképp nem a gyepterületek feltörésével. Fontos továbbá a vidéki népesség megtartása. Összességében úgy véli, hogy az ÚMVP megvalósulásával úgy tudjuk megőrizni a természeti értékeinket, hogy a 3 évtizeddel ezelőtti természetvédelem kontra gazdálkodás konfliktust feloldottuk, funkcióját és értékét megőrzi a termőföld.

FICSOR ÁDAM, szakállamtitkár előadásában az ÚMVP I., II. és III. tengelyéről beszélt részletesen. Az ÚMVP brüsszeli elfogadása augusztus 20. környékén várható. Jól látható uniós elmozdulás van a hagyományos mezőgazdasági támogatásokkal kapcsolatban is a vidékfejlesztés, környezetkímélő gazdálkodás irányába, amelynek első jele a cross compliance megjelenése, és várható, hogy a Közös Agrárpolitika (CAP) reformja is ezt az irányt fogja folytatni. A magyar helyzetet értékelve kiemelte, hogy jelentős töke és beruházási deficit tapasztalható hazánkban, ezért az I. tengely keretében ezt pótolni szeretnék. Tisztában vannak azzal, hogy ezeket a forrásokat nem szabad a jelenlegi rossz struktúra mentén elkölteni, mintegy konzerválva azt. A szakállamtitkár a magyar mezőgazdaság két legnagyobb kihívásának egyrészt a szerkezetváltást, másrészt a szemléletváltást tartja. A szerkezetváltás alatt a megtermelt gabona országon belüli felhasználását, azaz az állattenyésztés arányának jelentős növelését érti, valamint a megújuló energiaforrások, jelesül a bioetanol előállításai lehetőségeit hangsúlyozza. Emellett kiemelte a kertészeti ágazat megerősítését, mint a nagyobb hozzáadott értéket képviselő termelést, valamint a vidéki jövedelem helyben tartását.

Szemléletváltás alatt a tudásalapú, innováció-vezérelt ágazat kialakítását érti. Új szemlélet csak akkor tud azonban kialakulni, ha minél szélesebb körben terjednek az információk, ismeretek, ezért megújul a szaktanácsadási, szakképzési rendszer. Emellett fontosnak tartja a jelenlegi falugazdász-hálózat újjászervezését, megerősítését, amely a gazdák közvetlen tájékoztatásához elengedhetetlen. A gazdálkodásba, a gazdálkodók szemléletébe ékelődjön be a

fenntarthatósági szemlélet. Úgy véli, hogy létezik egy mesterségesen fenntartott ellentét a mezőgazdaság és a zöld szféra között; mostanra mindkét fél felismerte, hogy egymásra vannak utalva.

Az I. tengellyel kapcsolatban megismerhettük a tengelyhez kapcsolódó azon lépéseket, amelyek elősegítik, hogy a tengely intézkedései a környezeti fenntarthatóság irányába hassanak. Kiemelte a stratégiai környezeti vizsgálat során felmerült javaslatokat, megköszönte az SKV csapat, és a társadalmi vitát szervező MTVSz munkáját. A szakállamtitkár elmondta, hogy a beruházások, gépbeszerzések során előnyt élveznek majd a II. tengelyen nyertes gazdák. A második ilyen preferencia szempont a gépek, technológiák energiatakarékossága.

Ez az intézkedéscsoport tartalmazza emellett a szemléletformálást, képzést is, amelyeken a tervek szerint kötelező elemként meg fog jelenni a fenntartható fejlődés, agrár-környezetvédelem témaköre is. Végül kiemelte az állattartó telepek rendbetételét, amely az I. tengelyben szerepel, melynek környezeti pozitív hatásai vitathatatlanok. Itt az idő is sürget, hiszen nitrát-érzékeny területeken az unió 2008. április 30-ig megvalósuló beruházások esetében nyújt 75%-os támogatást. Viszont a közbeszerzési szabályok miatt szinte kivitelezhetetlen a beruházás 2008. áprilisi befejezése, ezért a magyar kormány a határidő ésszerű meghosszabbítását szeretné elérni. Ebben kérik és várják valamennyi társadalmi partner támogatását.

A II. tengelyhez kapcsolódóan a szakállamtitkár elmondta, hogy 2007-től a tervek szerint elindul a Natura 2000 gyepterületek támogatása. A gazdálkodási év szeptemberben indul, az első kifizetések 2008 májusában történnek majd. Egyetértve a KvVM és a zöld szervezetek véleményével, fontosnak tartják az agrár-környezetgazdálkodáson belső szerkezetének, arányainak újragondolását, annak érdekében, hogy a nagyobb környezeti teljesítményt preferálja a program. Elmondta, hogy hangsúlyos intézkedésnek tartja a gyepgazdálkodást, az ökológiai gazdálkodást, és hogy a szőlészeti és kertészeti kultúrában is jelenjenek meg a környezetkímélő gazdálkodási módok. Az erdészeti programokkal kapcsolatban megtudhattuk, hogy az erdőtelepítés üteméből kissé vissza kell venni, és előtérbe kell helyezni az erdő-környezetvédelmi, az erdő közjóléti funkcióinak megerősítését szolgáló, nem termelő beruházásokat.

FICSOR ÁDAM a hallgatói kérdésekre válaszolva elmondta, hogy a fa árának növekedése sajnos maga után vonja az erdőterületeken a falopást, ezzel kapcsolatban a III. tengelyen belül lehetőséget szeretnének teremteni mezőőrök alkalmazására. Bár a természetvédők ebben nem értenek vele egyet, lehetséges megoldásnak tartja az energiaerdők telepítését. Biogáz üzem támogatására lesz lehetőség,

elsősorban az állattartó telepekhez kapcsolódóan, jellemzően 40%-os támogatási intenzitással. Fontos, hogy a létesülő üzemek valóban integrálják a térség valamennyi szereplőjét, a gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a legnagyobb állattartó telep mellett kellene felépíteni az üzemet, de csak azok kapnak majd támogatást, akik vállalják, hogy a környékbeli gazdaságok hulladékait is fogadják. A biomassza brikettálásra is lesz lehetőség, jellemzően mobil gépekkel, a géptámogatásoknál lehet majd hozzájutni, 25%-os támogatási intenzitással.

Belvízmentesítésre is lesz támogatás, az ÚMVP 3. számú mellékletében azonosítva lesz 30 olyan térség, ahol a belvíz komoly problémát okoz, ott igénybe lehet venni támogatást ezzel kapcsolatos tevékenységekre. A felelős fejlesztési ügynökséggel abban állapodtak meg, hogy a nagyobb, települési szintű vízvezető létesítmények a ROP-okon keresztül kapnak majd támogatást. A víztársulatok által kezelt, mezőgazdasági területeken lévő vízvezetés megoldásához pedig az ÚMVP fog forrást biztosítani. Fontos szempont lesz, hogy az átgondolt, integrált vízvezetési rendszerek kaphatnak majd támogatást, és az így megvalósuló vízgazdálkodási terveket a térségben lakóknak, gazdálkodóknak is jóvá kell hagyniuk. A földtulajdonnal kapcsolatos kérdés az ÚMVP társadalmi vitájának egyik legérzékenyebb pontját világította meg. A kormányzat érzékelte, hogy a jelenlegi földbirtokhasználat nem jó, nem racionális, viszont azt is látja, hogy ez egy nagyon átpolitikált kérdés, amelynek a megbolygatását eddig egyik kormányzat sem vállalta fel. Örülne, ha egy szakmai vita alakulna ki a kérdésben. Az ÚMVP-ben is megjelenik a birtokrendezés, de csak "pilot", kísérleti jelleggel.

A terméktanácsra inkább innovációban számítanak, arra, hogy bevonják a termékpályán érdekelteket. A megújuló tanácsadói hálózatnak komoly szerepet szán a tárca, felállítását 2007 végére, 2008 elejére tervezik. Világos lehatárolás van a megújuló energiás fejlesztések között, az FVM ezek közül azokat támogatja, amely agrárgazdálkodói, vidéki fejlesztésnek számít, ez igaz a bioetanolra és a biogázra is. A nagyobb léptékű projektek a KEOP-ból kerülnek támogatásra, a kisebb léptékűek pedig az ÚMVP-ből. A gazdaságátadási és a fiatal gazdák támogatásáról szólva a szakállamtitkár elmondta, hogy 2007 végére várható a jogcím indulása.

A komplexebb témák támogatására lehetőséget szeretnének teremteni. Ezzel kapcsolatban programirodák is fognak alakulni, három téma már körvonalazódott: egy roma népesség számára kialakított programokat generáló iroda, a második a komplex vízgazdálkodással kapcsolatos programiroda, a harmadik a megújuló energiák fejlesztésére vonatkozó programiroda. A hátrányos helyzetű kistérségek a pályázás során előnyt fognak élvezni.

A fás szárú energetikai ültetvényekkel kapcsolatban készült elemzések, de azok döntően közgazdasági szemléletűek voltak. Megérti, hogy környezeti, fenntarthatósági szempontból más típusú elemzésre és egyeztetésre lenne szükség. Az FVM látja, hogy ebben a kérdésben nincs konszenzus, ezért a tárca a közéletet választotta, lesz energiaerdő-telepítési támogatás, de viszonylag kevés. A program kiterjesztésével még várnak.

FICSOR ADÁM ezt követően áttért a III. tengely ismertetésére. Az Európai Unió a III. tengellyel kapcsolatban két célt fogalmazott meg, az egyik a vállalkozásfejlesztés, diverzifikáció, jövedelemteremtés, a másik az életminőség javítása, falukép rendbetétele, szolgáltatások fejlesztése. A két cél közül az AVOP és a SAPARD a második célra sokkal több forrást fordított, mint az elsőre. Hangsúlyozza, hogy az elsődleges probléma a jövedelemszerzési lehetőségek hiánya, ezért ezekre a tevékenységekre az eddigieknél jóval nagyobb forrást szánnak. Összességében ez azt jelenti, hogy 180 milliárd forintból kb. 60 milliárd az, ami az önkormányzati típusú fejlesztésekre fordítódik majd, eb-

ből 30 milliárd szolgáltatásfejlesztésre, és egy másik 30 milliárd lesz falufelújításra. A fennmaradó összeg kapacitásfejlesztésre, de döntően vállalkozásfejlesztésre fordítódik majd. Ennek hatására legalább 10 ezer mikro-vállalkozás lesz, akiket hozzá tudnak segíteni munkahely-teremtő beruházáshoz.

A második dolog, amit ki szeretne emelni: a vidékfejlesztés intézményrendszere nem alkalmas arra, hogy megmondja, hogy az adott kistérség szintjén melyek a helyes fejlesztési arányok. Ezért a III. tengely intézkedéseinek végrehajtásában nagyon markáns szerepet szánnak a helyi közösségeknek. Ezzel kapcsolatban már megjelent a Helyi Vidékfejlesztési Iroda kialakításával kapcsolatos pályázati felhívás, amelynek nyomán valamennyi statisztikai

(folytatás a 14. oldalon)

(folytatás a 13. oldalról)

kistérségben létrejön egy olyan iroda, amely majd összefogja a helyi kistérség vidékfejlesztésben érdekelt szereplőit, és LEADER-szerűen helyi fejlesztési tervet dolgoz ki. Összességében elmondta, hogy a vidékfejlesztés csak akkor lehet sikeres, akkor lehet látványos eredményeket elérni, ha a rendelkezésre álló egyéb, regionális és más ágazati forrásokat be tudjuk csatornázni a vidéki térségekbe, úgy hogy a helyi közösségek döntsenek ezekről a fejlesztési irányokról. Folyamatosan egyeztetnek a régiók képviselőivel és reményei szerint a régiós források felhasználásában is megjelenhet a LEADER-szerű megközelítés.

Kérdés, milyen viszonyban lesznek egymással a különböző szerveződések. Helyi Vidékfejlesztési Iroda (HVI) és Helyi Vidékfejlesztési Közösség minden kistérségben lesz. Emellett jelenik meg a LEADER abban az 50-70 kistérségben, ahol a legnagyobb kreativitás, innovációs kapacitás van jelen, ez azt jelenti, hogy kb. az ország felét fogja csak lefedni a LEADER. Ahol nem lesz LEADER, ott működik tovább a HVI. A LEADER csoportoknak össze kell hangolniuk a terveiket a többi kistérséggel, illetve a kistérségeknek létre kell hozniuk egy koordinációs testületet a LEADER-programokhoz, melyekhez saját fejlesztési programjaikat igazítaniuk kell.

A települések lehatárolása még nem született meg mindenhol, de inkább a ROP-os forrásokat kellene valószínűleg majd preferálniuk, mert komplex rehabilitációra azokban lesz támogatás. A tanyás térségekre úgy próbálták kialakítani az intézkedések lehatárolását, hogy valamennyi hozzá tudjon majd ezekhez a támogatásokhoz férni. Az agglomerációban (csak a budapesti agglomerációban) található települések valóban kizáródnak a III. tengely lehetőségeiből, az agrárfejlesztésekből azonban nem. Diverzifikációval kapcsolatban elmondta, hogy lesz rá mód, de később fognak csak indulni, 2007 végén, 2008 elején.

SIMON LÁSZLÓ eladását azzal kezdte, hogy a LEADER programban ez az év döntően a HVI-k kiválasztásával, a Helyi Vidékfejlesztési Közösségek megalakulásával, és a kistérségi fejlesztési stratégiák elkészítésével fog majd telni. Maga az akciócsoportok kiválasztásával kapcsolatos pályázati felhívás azonban már az év közepén megjelenhet, hogy a leendő akciócsoportoknak legyen idejük felkészülni a programra. A pályázással kapcsolatban széleskörű tájékoztatást terveznek a LEADER-ről. Az akciócsoportok kiválasztása, a pályázatok benyújtása 2008-ra várható. Ami az új programban nagy változás, hogy az akciócsoportoknak jogi személylé, egyesületté kell válniuk és hogy az önkormányzatok aránya nem haladhatja meg a 40%-ot. A tervek szerint az új rendszerben lesz rá lehetőség, hogy egy településről akár civil szervezet vagy vállalkozó is részt vehet a programban. Pontosan le kell határolni, hogy melyik

akciócsoportba mely települések tartoznak, és a pályázatok benyújtása előtt egy hónappal a minisztérium felé jelezni kell, az akciócsoportokhoz tartozó települések listáját. Vítás kérdés még, hogy hány körben legyenek az akciócsoportok kiválasztva. 2007-ben kiválasztásra kerül 70 akciócsoport. A támogatás mértékének számítása a LEADER Központ honlapján (www.leaderkozpont.hu) megtalálható, várják ezzel kapcsolatban a véleményeket. A jövőben projekt ötletek lennének kidolgozva és projekt adatlapok formájában benyújtva az akciócsoportnak, amely nagy terhet venne le a projekt gazda és a pályázó válláról. Minden akciócsoportban lesz egy LEADER manager, a projekt gazda az ötletével őt keresi meg, és egyeztetnek arról, hogy az adott projekt ötlet illeszkedik-e az akciócsoport fejlesztési stratégiájához.

Ezután attól függően, hogy illeszkedik-e az ötlet a stratégiához, segítséget nyújt az adatlap kitöltéséhez és ez az adatlap kerül értékelésre az akciócsoport plénuma előtt. Ha támogatja, ezzel az adattal keresné meg a kifizető ügynökséget és kezdené el a pályázat kivitelezését. Ezután kiemelte a monitoring fontosságát. Uniós tapasztalatok azt mutatják, hogy ahol a monitoringban az akciócsoport képviselői is részt vesznek, lényegesen alacsonyabb a támogatás visszafizetésének aránya. Ezért az akciócsoportoknak tanácsadást, segítséget kell nyújtaniuk a pályázóknak a projekt lebonyolítása során, hogy azok milyen szempontokat vegyenek figyelembe a megvalósításnál. Az akciócsoportok működési forrása jelenleg max. 15% lehet. A mostani javaslat is ezt tartalmazza, de mód van ennek a 20%-ig történő emelésére is.

Előadása végén elmondta, hogy a 2007-2013-as időszakra szóló LEADER "zöld könyv" kidolgozása előtt több ország LEADER programját nézték meg. Ennek értelmében ösztönzők kerültek be arra, hogy az akciócsoportok közös területközi projekteket valósítsanak meg, valamint nemzetközi kapcsolatépítésben is vegyenek részt. Ez utóbbira külön forrás áll majd rendelkezésre. Ennek koordinálására fog működni a Nemzeti LEADER Központ. Utolsó gondolatként beszélt a támogatási intenzitásokról. Alapvetően a támogatási intenzitás nem fog eltérni az EMVA más programjaiban előírt intézkedéseitől, ösztönzőként beépítették, hogy a társadalmi munkát lehessen önrészként elszámolni, gazdasági társaságok esetében az önrész 20%-ig, civil szervezetek, önkormányzatok esetében pedig az önrész 50%-ig. Ezek szintén csak tervezetek, várják az érintettek véleményét, javaslatait ezzel kapcsolatban. Amennyiben a LEADER program terveit részletesen tanulmányozni, véleményezni szeretnék, a Központ honlapján megtalálható az anyag.

Lejegyzetelte: Kapitányné Sándor Szilvia, MTVSZ.

(Rövidítve: szerk.)

REACH - MEGSZÜLETETT A KOMPROMISSZUM!

A tavalyi év végén az Európai Parlament és a Miniszterek Tanácsa is elfogadta a REACH kompromisszumos tervezetét, így a minden tagállamban kötelező érvényű rendelet idén júniusban hatályba lép. De mit is jelent pontosan a kompromisszum?

A REACH új mederbe tereli a vegyi anyagok szabályozását Európában, felváltva ezzel a 40 éve életben lévő jelenlegi jogszabályokat. A jogszabály előírja, hogy a vegyi anyagokat gyártó, illetve importáló cégeknek ezentúl biztonsági információkat kell adniuk a nagy mennyiségben gyártott vagy importált anyagokról, valamint a nehezen lebomló és felhalmozódó vegyi anyagokat biztonságosabb alternatívákkal kell helyettesíteni, amennyiben azok rendelkezésre állnak. Azt is lehetővé teszi a jogszabály, hogy a fogyasztók információt kérjenek a termékekben lévő bizonyos veszélyes vegyi anyagokról, bár ez csak az anyagok egy kis részét érinti. Korábban a cégek egészségügyi és biztonsági adatok megadása nélkül is árulhatták a legtöbb vegyi anyagot, veszélyes vegyi anyagokat pedig csak kirobant botrányokra válaszul, egyedi elbírálás alapján tiltottak be.

A legnagyobb vita a veszélyes anyagok engedélyezése körül alakult ki. Az elfogadott kompromisszum szerint a legveszélyesebb, például rákkeltő vagy nehezen lebomló anyagokat kell csak kötelezően helyettesíteni, viszont a többi veszélyes anyagnál szükséges bemutatni a későbbi helyettesítés lehetőségeit.

A REACH több kikaput nyitva hagyott, amelyek lehetővé teszik, hogy sok, egészségügyi kockázattal járó vegyi anyagot továbbra is gyárthatnak és felhasználhatnak a cé-

gek. A jogszabály számos, "különös aggodalomra okot adó" vegyi anyag gyártását és forgalmazását engedélyezi, amennyiben a gyártó/importőr be tudja bizonyítani, hogy "megfelelően ellenőrizni" tudja azokat. Ez a megközelítés - amely bizonyos határig megengedi a veszélyes vegyi anyagok jelenlétét környezetünkben - játék a tűzzel, ugyanis semmit nem tudunk a vegyi anyagok keverékének, a "vegyi anyag koktélnak" a hatásairól, az érzékeny hormonrendszer reakcióiról, és arról hogy ezek az anyagok együttesen vagy külön-külön hogyan hatnak a magzatokra. Egészségügyi szervezetek, fogyasztóvédelmi és az innovatív üzleti csoportok Európa-szerte a teljes körű helyettesítési kötelezettség REACH-be foglalását követelték, a veszélyes vegyi anyagoktól való "megtisztulás" egyik alapvető feltételeként.

További gyengesége a REACH-nek, hogy az évi 10 tonnánál kisebb mennyiségben gyártott/importált anyagokról - amelyek a REACH által szabályozott vegyi anyagok 60%-át alkotják - továbbra sem kell érdemi biztonsági adatokat szolgáltatniuk. A hét év múlva esedékes jogszabályi felülvizsgálat során ezért mindenképpen meg kell vizsgálni, hogy az ebbe a mennyiségi kategóriába tartozó anyagokra is szigorúbb bejelentési kötelezettség vonatkozzon-e.

A Helsinkiben székelő új uniós Vegyianyag Ügynökséget pedig szigorúan ellenőrizni kell a REACH céljainak elérése érdekében. A szükséges támogatás hiányában a REACH akár meg is bukhat, azaz a vegyi anyagok a továbbiakban is "legálisan" szennyezhetik környezetünket és szervezetünket.

Forrás: a Magyar Természetvédők Szövetsége, a Levegő Munkacsoport és a WWF Magyarország közös sajtóközleménye.

TIZENHARMADIKÁ SZERENCSETLEN NAP A HULLADÉKÉGETŐ LOBBINAK

Február 13-án az Európai Parlament a Hulladék keretirányelv első olvasatának plenáris ülésén úgy döntött (384 szavazattal 299 ellenében), hogy a Hulladék Keretirányelvben a hulladékégetők változatlanul az ártalmatlanítás kategóriájában maradnak.

További elfogadott döntések:

- Az égetőket semmiféle képlet (vagy hatékonysági kritérium) alapján nem lehet hasznosítássá átminősíteni.
- Az 5 lépcsős hulladékhierarchia érvényben marad: megelőzés, újrahasználat, újrafeldolgozás, hasznosítás és ártalmatlanítás.
- Az újrafeldolgozás egyértelmű definíciója, ami kizárja az égetéssel történő energianyerést.
- A hulladékok újrafeldolgozására minimális célok kitűzése az Unióban: 2020-ig az újrafeldolgozás arányának települési szilárd hulladék esetében 50 %-ot, egyéb hulladékok esetében 70 %-ot kell elérnie.

Az európai parlamenti képviselők meggyőzésében a HuMuSz is részt vett, honlapuk látogatói is több száz levelet küldtek el a magyar EP képviselőknek.

Forrás: HUMUSZ

A GLOBÁLIS KLÍMAVÁLTOZÁS FÁKRA GYAKOROLT LEHETSÉGES HATÁSA

A bükkerdők jelentős szerepet töltenek be Európa fakitermelésében. A természetes növénytakaró részeként mind a termesztett, mind a természetes táj szerves részei. Az erdőgazdálkodás ugyanakkor számos kockázattal kénytelen szembesülni. Egy európai kutatócsoport áttekintette a rendelkezésre álló irodalmat annak érdekében, hogy a klímaváltozás domináns fafajtákra, különösen a bükkre gyakorolt hatásának lehetséges kockázatát vizsgálja.

A tudósok megállapították, hogy a jelenlegi klímaváltozást elsősorban az emberi tevékenység vezérli. Az elkövetkezendő 30 évben a becslések szerint az energiaigény akár 50 %-kal is növekedhet. Ezen igények kielégítése érdekében várhatóan elégetett fosszilis energiahordozók miatt a jelenlegi szén-dioxid kibocsátáshoz képest közel 50%-os növekedés is megvalósulhat.

Ezen túlmenően, a tudósok azt is kimutatták, hogy a szén-dioxid koncentráció ilyen mértékű növekedése Európa északi részein az átlaghőmérséklet akár 10°C-os növekedését is okozhatja a 21. század végére. Ennek következtében a csapadékeloszlás szintén módosulhat. A tudományos modellek szerint Észak-Európában nagyobb csapadékmennyiségek várhatók (évtizedenként 1-2%-os növekedés), ugyanakkor évtizedenként 1%-os csapadékmennyiség csökkenés várható Dél-Európában. Ezen túlmenően a csapadékmennyiségek évszakos megoszlásában is változás várható, a nyári csapadék tél végére, illetve ta-

vaszra tevődik át (30%-os csökkenés nyáron, 20%-os növekedés télen), ami nagy valószínűséggel intenzív áradásokat fog okozni, elsősorban tavasszal. A kutatások szerint ezen események felelősek a talajok oxigén- és tápanyagtartalmának csökkenéséért, valamint a bükkfák tápanyagfelvételének csökkenéséért, amely körülmények nem tudnak regenerálódni az áradást követően. Mindennek eredményeképpen az áradások, valamint a vízborítás fennmaradása megváltoztatja a bükkfák növekedését. Végül, a csapadékmennyiségben várhatóan bekövetkező változások a nyári szárazságok intenzívebbé válását engedik feltételezni, különösen Közép- és Dél-Európában.

A szerzők végül megállapították, hogy valamennyi általuk részletezett tudományos bizonyíték azt mutatja, hogy a légkör növekedő szén-dioxid koncentrációja nem ellen-súlyozza az intenzív nyári aszályok és áradások drámai hatását. Ugyanakkor arra is rávilágítanak, hogy nagy szükség van a fák növekedésének természetes körülmények közötti vizsgálatára az ökológiai és fiziológiai megközelítések figyelembe vételével. Ez segítene abban, hogy jobban megértsük a bükk és egyéb fontos fafajták változó klíma-viszonyokra adott reakcióját. Végül, ezen eredmények segíthetnek abban is, hogy megbecsülhessük a strukturális fejlődést, valamint az erdők jövőbeli hozamait.

Forrás: az Európai Bizottság Science for Environment Policy hírlevele.

Fordította: Gondár Szilvia

KÖRNYEZETPOLITIKAI HÍREK AZ EURÓPAI UNIÓBÓL

KIADJA ÉS TERJESZTI: MAGYAR TERMÉSZETVÉDŐK SZÖVETSÉGE

1091 BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT 91/B. III. 21. TEL: 216-7297 FAX:216-7295 DRÓTPOSTA: INFO@MTVSZ.HU

SZERKESZTŐK: SCHMUCK ERZSÉBET, BOTÁR ALEXA

NYOMDAI MUNKÁK: MICROPRESS KFT. KÉSZÜLT 800 PÉLDANYBAN

ENG. SZÁM: 2.9.1/1076-1/2005.

A szerkesztők köszönettel vesznek minden - a hazai környezetvédelemmel és az Unióval kapcsolatos eseményekre, kiadványokra vonatkozó - információt és a hírlevelet érintő egyéb (kritikai) észtevételet. Lapzártá minden hónap 20-án. A cikkben közölt kijelentések és vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztők álláspontját! A Hírlevélben közölt írások egyeztetés után a forrás feltüntetésével közölhetők más kiadványokban. A hírlevél anyagai, illetve a terjedelmi okokból kimaradt cikkek az interneten is olvashatók:

www.mtvosz.hu/ fenntarthatóság és környezetpolitika